

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHËTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ
ЗА 2021 ГОДИНА НА
СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
СМЕТКА ЗА РЕДОВНО РАБОТЕЊЕ

01 2022 11 01

Скопје, април 2023 година

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Кратенки користени во извештајот:

СДСМ- Социјалдемократски сојуз на Македонија

ДИК - Државна изборна комисија

ДЗР - Државен завод за ревизија

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHËTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

Број: 13-438/4

Дата: 27.04.2023 година

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Социјалдемократски сојуз на Македонија на сметката за редовно работење за 2021 година.

Со извршената ревизија за 2021 година, изразивме мислење со резерва за вистинито и објективно прикажување на финансиските извештаи и за усогласеноста на финансиските трансакции со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставените политики.

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на СДСМ на сметката за редовно работење за 2020 година и изразено е мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи, како и за усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

Со ревизијата беше опфатено и спроведувањето на препораките дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2020 година, при што е утврдено дека дадените две препораки не се спроведени.

Со ревизијата на финансиските извештаи за 2021 година, ги констатиравме следните состојби:

- за дел од градежните објекти, наследени од правниот субјект претходник на партијата не е решен сопственичкиот статус, поради што истите не се воведени во евиденцијата кај надлежната агенција и во сметководствената евиденција на партијата, за која состојба овластениот државен ревизор известил и во Конечните извештаи за претходни години и
- средствата за членарина од секоја општинска организација се уплатуваат директно на трансакциската сметка на партијата, во вкупен износ за сите поединечни уплати, а не одделно за секоја уплата.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор

1

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

За утврдените состојби дадени се препораки до одговорните лица во партијата со цел преземање мерки за надминување на состојбите.

Во делот на Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет обелоденети се состојби кои се однесуваат на структурата на изворите на финансирање од аспект на учеството на приватните и јавните извори на финансирање.

Во делот останати прашања ревизијата ги истакна системските слабости во законската регулатива и потребата од нивно надминување, за кои во повеќе наврати Државниот завод за ревизија обелодени преку своите годишни извештаи, а кои се однесуваат на:

- потребно е да се преиспита член 83 став 2 од Изборниот законик во делот на финансирањето на изборната кампања со средства од редовната сметка на политичката партија;
- со измените и дополнувањата на Изборниот законик во 2018 година, изменет е член 71, со што додадена е можност на трансакциската сметка за изборна кампања да се депонираат средства од сметката на политичката партија за редовно работење и од посебните сметки за средствата обезбедени од кредит, поради што потребно да се дополни член 26 од Законот за финансирање на политичките партии со кој ќе се уреди преносот на средствата од сметката за редовно работење на партијата и од посебните сметки за средствата обезбедени преку кредит на трансакциска сметка отворена за изборен процес;
- во услови на дадена законска можност за финансирање на изборната сметка со донации на политичката партија потребно е допрецизирање на член 83 од Изборниот законик, во делот на финансирање на изборниот процес од донации од политичка партија, во однос на поединечните и вкупните лимити на средства;
- потребно е допрецизирање на член 15 од Законот за финансирање на политичките партии, во однос на утврдување на услови и ограничувања кога политичката партија добива донации на недвижниот имот како вид на материјално средство;
- потребно е да се преземат активности за изменување и дополнување на подзаконските акти со кои се уредува начинот на водење на сметководството на непрофитните организации, со кои ќе се обезбеди доследно почитување на сметководственото начело на „модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции“;
- да се донесат поконкретни насоки за регулирање на начинот на плаќање, уплата и евидентирање на членарината како извор на финансирање на политичките партии со цел еднообразност во начинот на нивното сметководствено евидентирање и потврдување на законски утврдениот лимит за секој член одделно;
- доуредување на законската регулатива во делот на утврдување на роковите за одделни активности поврзани со начинот на планирање,

---

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор   2

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

распределба и исплата на средствата од редовно годишно финансирање на политичките партии и

- да се утврди пречистен текст на Законот за политичките партии и Законот за финансирање на политичките партии.

Надлежните органи потребно е да преземат активности за надминување на утврдените системски слабости.

Од страна на одговорното лице добиени се забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор, истите се разгледани и констатирано е дека претставуваат известување, кои овластениот државен ревизор ги имаше во предвид во текот на вршење на ревизијата и кои се содржани во Нацрт извештајот.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор

3

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

---

1. Вовед

- 1.1. Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на страна од 16 до 18 заедно со ревизија на усогласеност на Социјалдемократски сојуз на Македонија на сметката за редовно работење, кои се состојат од биланс на состојба на ден 31 декември, биланс на приходи и расходи за годината која завршува со тој датум, преглед на промени на извори на капитални средства за 2021 година и преглед на значајни сметководствени политики и објаснувачки белешки кон финансиските извештаи.
- 1.2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2022 година согласно член 23 од Законот за државната ревизија.
- 1.3. Извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи и за усогласеност со закони и прописи на Социјалдемократски сојуз на Македонија за 2020 година и изразено е мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи, како и за усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.
- 1.4. Финансиските извештаи од точка 1.1. на овој извештај се одговорност на раководството на СДСМ застапувано од:
  - Зоран Заев, претседател од 02.06.2013 година до 21.12.2021 година и
  - Д-р Димитар Ковачевски, претседател од 21.12.2021 година.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите. Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

- 1.5. Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансиските извештаи од точка 1.1. врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор

4

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски докази за тоа дали приходите и трошоците се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и процена на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI). Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефикасноста на внатрешните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

2. Цели, заснованост и период на вршење на ревизијата

2.1. Цел на ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи земени како целина се ослободени од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансиските извештаи се изготвени, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансиските извештаи и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансиските извештаи е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

2.2. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани врз завршната сметка составена според применливата рамка за финансиско известување во Република Северна Македонија.

2.3. Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 13.12.2022 до 24.12.2022, од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Осврт на ревизијата од претходната година – спроведување на препораките

Ревизијата од точка 1.1. погоре опфати и спроведувањето на препораките дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршената ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на СДСМ на сметката за редовно работење за 2020 година, при што е утврдено дека дадените две препораки не се спроведени.

4. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со одговорните лица на субјектот - предмет на ревизија одржан на ден 24.12.2022 година.

На ден 28.03.2023 година добиени се забелешки на Нацрт извештајот од одговорното лице на СДСМ, број 03-44 од 28.03.2023 година, заведени во Државниот завод за ревизија под број 13-438/3 од 28.03.2023 година. Забелешките се однесуваат на точките 4.1.1. и 4.1.2., истите се разгледани од овластениот државен ревизор при што е констатирано дека претставуваат известување за преземени активности од партијата кои овластениот државен ревизор ги имаше во предвид во текот на вршењето на ревизијата.

Забелешките од субјектот и одговорот на забелешките на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор се составен дел на Конечниот извештај.

4.1. Усогласеност со закони и прописи

4.1.1. Овластениот државен ревизор во конечните извештаи за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на СДСМ за претходни години, извести дека за дел од објектите¹ кои ги користи и располага а ги има наследено од правен субјект нејзин претходник, партијата нема

---

¹Објект во Тетово, Куманово, Кисела Вода, Центар, Веница, Кочани, Делчево

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор

6

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

обезбедено имотни листови за регулирање на правото на сопственост и дека во тек се активности² за уредување на правото на сопственост над овие објекти. Ревизијата истакнува дека состојбата не е променета, односно не се обезбедени документи за сопственост поради што не е извршено нивно запишување во Агенцијата за катастар на недвижности и не е извршено сметководствено евидентирање во деловните книги, согласно одредбите на Законот за сметководство на непрофитните организации и Законот за сопственост и други стварни права, што влијае на искажаната вредност на позицијата на постојаните средства во Билансот на состојба.

Препорака:

Одговорното лице на партијата да продолжи со отпочнатите активности за утврдување на сопственоста на објектите кои се користат, нивно запишување во Агенцијата за катастар на недвижности и соодветно евидентирање во деловните книги на партијата.

4.1.2. Со одредбите на член 13 од Законот за финансирање на политичките партии, уредени се приватните извори на финансирање на политичките партии. Членарината претставува редовен износ на средства, кој членот на политичката партија го плаќа годишно согласно со актите на партијата. Согласно член 14 од наведениот закон, износот на членарината за период од една година на секој член поединечно не смее да биде повисок од една просечна исплатена нето плата во Републиката во претходната година, што ја објавува Државниот завод за статистика.

Начинот и висината на плаќање на членарината се регулирани со интерни акти³ на партијата, согласно кои претседателите на општинските организации на СДСМ имаат обврска да се грижат за уредно прибирање на членарината, висината на истата и задолжително да го известат одговорното лице за материјално финансиско работење на СДСМ доколку некој од членовите уплати износ повисок од законски предвидениот. Прибраните средства од членарини во вкупен износ се уплатуваат на трансакциската сметка на партијата од лица именувани од страна на одговорното лице за материјално финансиско работење на СДСМ.

Со извршениот увид во начинот на прибирање на средствата од членарина, утврдивме дека и во 2021 година, средствата за месечната членарина од секоја

---

² Одлука за отпочнување на активности за утврдување на право на сопственост број 03-382 на 27.09.2018 година и Овластување на Адвокатско друштво за поведување постапка за утврдување на правото на сопственост пред надлежните институции и органи, за наследените деловни простории, бр.0205-579 од 26.12.2019 година

³ Правилник за плаќање на членарина број 0202-60/1од 02.04.2012 година, Одлука за измени и дополнување на Правилник за плаќање на членарина бр.0202-175/1 од 04.03.2014 година;

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

7

1. _____
2. _____

општинска организација, се уплатуваат директно на трансакциската сметка на партијата, во вкупен износ за сите поединечни уплати.

Воспоставениот начин на прибирање, уплата и известување за приходите по основ на членарина во СДСМ не обезбедува целосен увид и потврдување во поединечно уплатените средства, по наведениот основ, која состојба овластениот државен ревизор во континуитет ја истакнува во конечните извештаи за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на СДСМ од претходни години.

Препорака:

Одговорното лице на партијата да преземе активности за донесување на акт за доуредување на начинот на прибирање, уплата и известување за поединечните износи на средства по основ од членарина, заради потврдување дека поединечните износи на членарина се во рамките на законски утврдениот лимит.

Основ за изразување на мислење

Вкупен ефект од изнесените наоди во точката 4.1. кои се однесуваат на нерегулиран сопственички статус на дел од градежните објекти наследени од правниот субјект претходник на партијата, како и воспоставениот начин на уплата на членарината на трансакциската сметка, имаат влијание врз издаденото мислење од страна на ревизијата.

5. Ревизорско мислење

Мислење за финансиски извештаи

Според наше мислење, со исклучок на ефектите на прашањата изнесени во точката 4.1., финансиските извештаи ги прикажуваат вистинито и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Социјалдемократскиот сојуз на Македонија на ден 31 декември 2021 година како и резултатите на финансиските активности за годината која завршува со тој датум, во согласност со применливата рамка за финансиско известување.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, со исклучок на ефектите на прашањата изнесени во точката 4.1., активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи на Социјалдемократскиот сојуз на Македонија, во сите материјални аспекти се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор

8

6. Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет

6.1. Законот за финансирање на политичките партии⁴ ги уредува изворите, приходите и расходите на политичките партии, како и начинот на кој се врши надзорот и контролата на нивното финансирање. Средствата за редовно работење на политичките партии се остваруваат од јавни извори за финансирање, со средства од Буџетот на Република Северна Македонија и од приватни извори на финансирање: членарина, кредит, донации, подароци, прилози, дотации, спонзорства, легати, продажба на промотивен и пропаганден материјал.

Со донесувањето на Законот за финансирање на политичките партии⁵ во 2004 година, вкупните средства за годишно финансирање на политичките партии беа утврдени во висина од 0,06% од вкупните изворни приходи на Буџетот на Република Северна Македонија, додека со Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии⁶ од 2018 година истите се зголемени на 0,15% од изворните приходи на Буџетот на Република Северна Македонија. Поради епидемијата со COVID 19, во јуни 2020 година со Уредбата со Законска сила за финансирање на политичките партии⁷ процентот од изворните приходи е намален на 0,04%, за да во декември 2020 со Законот за изменување на Законот за финансирање на политичките партии⁸ процентот за финансирање на политичките партии за 2020 и 2021 година е утврден во висина од 0,105% од изворни приходи на Буџетот на Република Северна Македонија.

Со извршените ревизии за период 2019-2021 година, констатиравме дека ваквите законски измени влијаат врз структурата на приходите на политичките партии, прикажани одделно во следниов графикон:

---

⁴„Службен весник на Република Македонија“ број 76/04, 86/08, 161/08, 96/09, 148/11, 142/12, 23/13, 140/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 294/20)

⁵„Службен весник на Република Македонија“ број 76/04

⁶„Службен весник на Република Македонија“ број 140/18

⁷„Службен весник на Република Северна Македонија“ број 166/20

⁸„Службен весник на Република Северна Македонија“ број 294/20

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор

9

1. _____

2. _____

000 денари

Со анализата на вкупните приходи по видови на извори на финансирање, констатиравме дека учеството на јавното финансирање од Буџетот на Република Северна Македонија на редовното работење на СДСМ бележи зголемување во 2021 година за 5,81% во однос на 2020 година, кое се должи на законското зголемување на процентот за годишно финансирање на политичките партии. Исто така се забележува тренд на намалување на учеството на приватните извори на финансирање (донации и членарини) во вкупните приходи на партијата.

Структурата на расходите на партијата во нареден период се очекува да биде променета, имајќи ја предвид измената на член 83 став 2 алинеја 1 од Изборниот законик, каде извор на финансирање на изборната кампања, меѓу другите извори се и средствата од редовната сметка на политичката партија.

7. Останати прашања

7.1. Согласно член 9 од Законот за финансирањето на политичките партии, политичките партии средствата за годишно финансирање од Буџетот на Република Северна Македонија можат да ги користат исклучиво за остварување на своите цели утврдени со закон, статут и други акти на партијата.

Со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик во 2020 година⁹ во член 83 став 2 алинеја 1 уредено е дека изборната кампања може да се финансира, меѓу другите извори и од средства од редовната сметка на политичката партија. Имајќи ја предвид оваа одредба, укажуваме

⁹ „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 42/20

дека дадена е законска можност, средствата добиени од Буџетот на Република Северна Македонија за финансирање на редовното работење на политичките партии да се користат како финансиски средства со кои ќе се покриваат трошоци на учесниците во изборните кампањи.

Ревизијата смета дека потребно е да се преиспита член 83 став 2 од Изборниот законик во делот на финансирањето на изборната кампања со средства од редовната сметка на политичката партија од причина што ваквата законска измена на Изборниот законик создава ризик средствата од Буџетот на Република Северна Македонија за финансирање на редовното работење на партиите согласно Законот за финансирање на политичките партии да не се користат исклучиво за остварување на цели на партијата во редовното работење туку да се користат за финансирање на изборните кампањи.

7.2. Со Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик („Службен весник на РМ“ број 140/18) извршени се измени во член 71, со што во став 7 додадена е можност на трансакциската сметка за изборна кампања да се депонираат средства од сметка на политичката партија за редовно работење и од посебните сметки за средствата обезбедени преку кредит, без да се прецизира рокот и начинот за враќање на истите, доколку трансферираните средства не се извор на финансирање на изборната кампања, согласно член 83 од Изборниот законик.

Со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за финансирање на политичките партии во 2018 година¹⁰ во член 26 уредено е дека политичката партија може да врши пренос на средствата помеѓу своите сметки (сметка за редовно работење и сметка за кредити). Имајќи го предвид член 71 став 7 од Изборниот законик, ревизијата укажува дека потребно да се дополни член 26 од Законот за финансирање на политичките партии со кој ќе се уреди преносот на средствата од сметката за редовно работење на партијата и од посебните сметки за средствата обезбедени преку кредит на трансакциска сметка отворена за изборен процес.

7.3. Согласно член 13 од Законот за финансирање на политичките партии, донациите претставуваат приватни извори на финансирање на политичките партии, додека во член 16 од наведениот закон е уреден износот на поединечната донација и тоа:

- физички лица до висина од 30 просечни нето плати во Републиката и
  - правни лица во висина од 60 просечни плати во Републиката,
- исплатени во претходниот месец и објавени од Државниот завод за статистика, кој износ не смее да биде кумулиран повеќе од еднаш годишно.

---

¹⁰ „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 140/18

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик од 16.02.2020 година, во член 83 уредено е дека изборната кампања може да се финансира и од:

- донации на политичка партија,
- физички лица во висина од 3.000 евра во денарска противвредност и
- правни лица во висина од 30.000 евра во денарска противвредност.

Ревизијата укажува дека во услови на дадена законска можност за финансирање на изборната сметка со донации на политичката партија потребно е допрецизирање на член 83 од Изборниот законик, во делот на финансирање на изборниот процес од донации од политичка партија, во однос на поединечните и вкупните лимити на средства.

7.4. Со одредбите од Законот за финансирање на политичките партии, под финансирање на политичка партија се подразбираат активностите на политичката партија поврзани со обезбедување на финансиските средства за своето дејствување и работа и нефинансиските донации, како што се донирање на опрема, донирање во вид на професионални услуги и други видови на непарични донации.

Приватни извори на финансирање на политичките партии се уредени со член 13 од законот, согласно кој приватни извори на финансирање на политичките партии се членарина, кредит, донации, подароци, прилози, дотации, спонзорства (донации), легати, продажба на промотивен и пропаганден материјал и сопствени приходи согласно со законот.

огласно член 15 од законот, политичките партии можат да примаат донации во вид на пари, материјални средства или услуги како и непарични донации доколку тие, согласно со нивниот Статут, можат да бидат употребени за нивните активности.

Условите и ограничувањата од овој закон се однесуваат на сите видови донации (парични средства, опрема и услуги).

Ревизијата укажува дека во услови на дадена законска можност политичките партии да се финансираат со донации на материјални средства, потребно е допрецизирање на член 15 од Законот за финансирање на политичките партии, во однос на утврдување на услови и ограничувања кога политичката партија добива донации на недвижниот имот како вид на материјално средство.

7.5. Во Конечните извештаи за извршените ревизии на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на политичките партии во минати години, овластениот државен ревизор извести дека водењето на сметководството, деловните книги, сметководствените документи и обработката на податоците, признавањето на приходите и расходите, проценувањето на билансните позиции, ревалоризацијата, финансиските извештаи и доставувањето на финансиските извештаи на политичките партии се уредени со Законот за

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор 12

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

сметководството за непрофитните организации¹¹, за кој е потребно надлежните институции да преземат активности за изменување и дополнување, и тоа:

- согласно член 13 од наведениот закон признавањето на приходите и расходите на непрофитните организации се спроведува според сметководствено начело на модифицирано настанување на деловните промени односно трансакции, што значи дека приходите се признаваат во пресметковниот период во којшто настанале според критериумот на мерливост и расположливост. Имено, приходите се мерливи кога можат да се искажат вредносно и постапувањето при евидентирањето на истите кај политичките партии е еднообразно, додека под критериумот расположливост на приходите/расходите во пресметковниот период се подразбира дека истите се расположливи кога се остварени во пресметковниот период или во рок од 30 дена по истекот на пресметковниот период, под услов приходите да се однесуваат на пресметковниот период и да служат за покритие на обврските од тој пресметковен период.
- Поради наведените алтернативни критериуми за расположливоста на приходите (сврзникот „или,“) ревизијата смета дека надлежните органи потребно е да донесат поконкретни насоки во однос на рокот на нивната расположливост и евидентирање и подзаконски акти за воспоставување на сметководствената евиденција кај непрофитните организации и обрасците за подготвување на финансиските извештаи донесени се подзаконски акти и тоа:
  - ✓ Правилник за содржината на одделни сметки во сметковниот план на непрофитните организации¹² и
  - ✓ Правилник за сметковниот план и билансите на непрофитните организации¹³.

Во наведените правилници, пропишани се сметки и позиции кои не бараат одлив на парични средства односно истите претставуваат пресметковни позиции и нивното признавање се темели на сметководственото начело на „пресметковна основа“.

Надлежното министерство потребно е да преземе активности за изменување и дополнување на наведените подзаконски акти, со кои ќе се обезбеди доследно почитување на сметководственото начело на „модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции“.

7.6. Согласно членот 13 од Законот за финансирање на политичките партии, членарината е предвидена како дел од приватни извори на финансирање на

---

¹¹ „Службен весник на Република Македонија“ број 24/03, 17/11 и 154/15

¹² „Службен весник на Република Македонија“, број 117/05

¹³ „Службен весник на Република Македонија“, број 117/05, 11/06

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 13

1. _____

2. _____

политичките партии. Членарината претставува редовен износ на средства кој членот на партијата го плаќа годишно согласно со актите на партијата. Овој износ поединечно по член, согласно член 14 од истиот закон, за период од една година „не смее да биде повисок од една просечна исплатена нето плата во Републиката во претходната година, што ја објавува Државниот завод за статистика“. Приходите од членарина кај дел од партиите, се регулирани со интерни акти каде се пропишани висината на членарината, начинот на плаќање и уплата, како и начинот на нивното евидентирање во деловните книги.

Имајќи ги во предвид одредбите на член 33 став 2 алинеја 2 од Законот за изменување и дополнување на Изборниот законик („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 42/2020) со кој како извор на финансирање на изборната кампања е утврдена и „членарина на политичка партија“, од една страна и не секогаш воспоставена целосна и соодветна евиденција во деловните книги за висината на членарината по член на партијата за соодветен известувачки период, вкупните приходи на име членарина за соодветен известувачки период и висината на пренесените средства од редовната сметка на сметката за изборна кампања за одреден изборен процес од друга страна упатува на потребата од доуредување на наведената состојба.

Заради воедначено постапување кај сите политички субјекти, ревизијата смета дека е потребно надлежните органи да донесат поконкретни насоки за регулирање на начинот на плаќање, уплата, евидентирање на членарината, со цел еднообразност во начинот на нивното сметководствено евидентирање и потврдување на законски утврдениот лимит за секој член одделно, вклучувајќи го и финансирањето на изборната кампања за одреден процес.

- 7.7. Со Законот за финансирање на политичките партии се уредува начинот на планирање, распределба и исплата на средствата за редовно годишно финансирање на политичките партии. Средствата за финансирање на политичките партии, во износ од 30% кои се обезбедени од буџетот на Република Северна Македонија се распоредуваат подеднакво на сите политички партии кои освоиле најмалку 1% од гласовите на избирачите на последните избори за пратеници во Собранието на Република Северна Македонија, на државно ниво или на последните локални избори во единицата за локална самоуправа. Средствата за финансирање на политичките партии, во износ од 70% обезбедени од буџетот на Република Северна Македонија, се распоредуваат на политички партии чии што кандидати се избрани за пратеници во Собранието на Република Северна Македонија, сразмерно со бројот на избрани пратеници и на политички партии чиишто кандидати се избрани за советници на последните локални избори, сразмерно со бројот на избрани советници. Согласно законот, ДИК е должна да достави до Министерството за правда листа на политички партии кои освоиле најмалку 1% од гласовите на избирачите на последните одржани избори за пратеници во Собранието на Република Северна Македонија, на државно ниво или на последните одржани локални избори во

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор 14

секоја општина и во Град Скопје, на ниво на општина односно на ниво на Град Скопје. По доставување на наведените податоци, од страна на Министерството за правда се донесува Решение за распоредување на средства за финансирање на политичките партии од Буџетот на Република Северна Македонија по чие изготвување се врши исплата на средствата.

Со извршениот увид во одредбите од законот утврдивме дека не се пропишани рокови во кои Министерството за правда треба да донесе одлука за распоредување/исплаќање на средствата за политичките партии во текот на годината. Исто така, не е пропишан рок во кој ДИК треба да ја достави листата на политички партии кои добиле најмалку 1% од гласовите на изборите за пратеници во Собранието на државно ниво или на последните локални избори како и листата до Министерството за правда на пратеници од политичките партии избрани за Собранието на државно ниво и листа на советници од политичките партии избрани на локалните избори на државно ниво.

Наведената состојба предизвикува политичките партии да не можат да ги планираат приходите од Буџетот на Република Северна Македонија, да ги усогласат планираните активности со изворите на средства, ниту пак да ги внесат во сметководствените книги и да преземат мерки за наплата на побарувањата од Министерството за правда.

За надминување на утврдената состојба, потребно е надлежните органи да преземат активности за доуредување на законската регулатива во делот на утврдување на временската рамка за горенаведените активности, за која состојба овластениот државен ревизор извести и во конечните извештаи за извршена ревизија на усогласеност на Основниот Буџет на Република Северна Македонија од минати години.

- 7.8. Правната рамка со која се уредува начинот, условите и постапката за основање, регистрирање и престанок на политичките партии и начинот и постапката на обезбедување на финансиските средства, располагањето со средствата за тековната работа и дејствувањето на политичката партија, како и начинот на контрола на финансирањето и финансиско-материјалното работење на политичките партии се темели на два закони и тоа Закон за политичките партии¹⁴ и Закон за финансирање на политичките партии.

Со извршениот увид во наведените законски акти ревизијата констатира дека до периодот на известување од извршената ревизија истите се повеќе пати менувани и дополнувани и не постојат пречистени текстови.

Ревизијата смета дека е потребно Собранието на Република Северна Македонија да ја задолжи Законодавно - правната комисија да утврди пречистен текст на горенаведените законски акти и истите термилошки да ги усогласи со уставот и со правниот систем.

---

¹⁴ „Службен весник на Република Македонија“ број 76/04, 5/07, 8/07, 5/08 и 23/13

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА			
БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2021 ГОДИНА			
			во 000 ден.
Опис на позицијата	Образложение	2021	2020
Приходи			
Приходи од членарини, подароци, донации и приходи од други извори	3.1.1.	98.435	102.664
Други приходи	3.1.2.	192	0
Пренесен дел од вишок на приходи од претходна година	3.1.3.	16.881	26.713
Вонредни приходи	3.1.4.	0	12
Вкупно приходи		115.508	129.389
Расходи			
Расходи, материјални расходи, услуги и амортизација	3.2.1.	41.037	46.284
Други расходи	3.2.2.	12.773	21.091
Пренесени средства	3.2.3.	37.713	26.676
Капитални и други средства	3.2.4.	2.366	0
Помошти донации и други давачки	3.2.5.	0	60
Плати и надомест на плати	3.2.6.	17.807	17.893
Даноци и придонеси кои не зависат од резултатот	3.2.7.	320	503
Вкупно расходи		112.016	112.507

Ревизорски тим:

1. _____
 2. _____

Овластен државен ревизор   16

_____

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА				
БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА 31.12.2021 ГОДИНА				
				во 000 ден.
Опис на позицијата	Образложение	2021	2020	
Актива				
Парични средства, краткорочни побарувања и АВР				
Парични средства	4.1.1.	3.644	17.183	
Побарувања	4.1.2.	773	770	
Краткорочни финансиски побарувања	4.1.3.	45	211	
Активни временски разграничувања	4.1.4.	38.978	23.693	
Вкупно тековни средства		43.440	41.857	
Постојани средства				
Материјални и нематеријални средства	4.2.1.	143.256	128.423	
Вкупно постпјани средства		143.256	128.423	
Вкупна актива		186.696	170.280	
Пасива				
Краткорочни обврски и ПВР				
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.1.	11.862	11.174	
Обврски по краткорочни кредити и заеми	4.3.2.	154	303	
Пасивни временски разграничувања	4.3.3.	4.309	17.862	
Вкупно краткорочни обврски		16.325	29.339	
Извори на капитални средства				
Извори на капитални средства	4.4.1.	143.256	128.423	
Долгорочни обврски	4.4.2.	27.115	12.518	
Вкупно извори на капитални средства		170.371	140.941	
Вкупна пасива		186.696	170.280	

Ревизорски тим:

1. _____
 2. _____

Овластен државен ревизор 17

_____

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ПРЕГЛЕД		
НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИТЕ НА КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА ЗА 2021 ГОДИНА		
		во 000 ден.
О П И С	Деловен фонд	Вкупно
Состојба 01.01.2021 година	128.423	128.423
Зголемување по основ на:	18.108	18.108
Набавки	846	846
Ревалоризација на капитални средства	17.262	17.262
Намалување по основ на:	3.275	3.275
Амортизација	3.275	3.275
Состојба 31.12.2021 година	143.256	143.256

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор   18

_____

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ
НА МАКЕДОНИЈА

бр. 03-44

28.03 2023 год.

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MACEDONISE SE VERIOT
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËTOR I REVIZIONIT
СКОПЈЕ - SHKUP

Примено: Priloz me: 28.03.2023			
Орг. Един. Nj. org.	Број: Nr.	Прилог: Shtojcë:	Вредност: Vlera:
	13-438/3		

До

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Предмет: забелешки на Нацрт извештајот број 13-438/2 од 28.02.2023 година за извршена ревизија за финансиски извештаи и ревизија на усогласеност за 2021 година на Социјалдемократскиот сојуз на Македонија сметка за редовно работење

НАОД И ПРЕПОРАКИ:

4.1.1. Овластениот државен ревизор во конечните извештаи за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на СДСМ за претходни години, извести дека за дел од објектите кои ги користи и располага а ги има наследено од правен субјект нејзин претходник, партијата нема обезбедено имотни листови за регулирање на правото на сопственост и дека во тек се активности за уредување на правото на сопственост над овие објекти.

Ревизијата истакнува дека состојбата не е променета, односно не се обезбедени документи за сопственост поради што не е извршено нивно запишување во Агенцијата за катастар на недвижности и не е извршено сметководствено евидентирање во деловните книги, согласно Законот за сметководство на непрофитните организации и законот за сопственост и други стварни права, што влијае на искажаната вредност на позицијата на постојаните средства во Билансот на состојба.

Препорака:

Одговорното лице на партијата да продолжи со отпочнување на активностите за утврдување на сопственоста на објектите кои се користат, нивно запишување во Агенцијата за катастар на недвижности и соодветно евидентирање во деловните книги на партијата

ЗАБЕЛЕШКА НА НАОД И ПРЕПОРАКА 4.1.1.

Запишувањето на недвижностите во Агенцијата за катастар на недвижности вклучително и недвижностите наследени од нашиот правен претходник и соодветното евидентирање во деловните книги на партијата е процес кој Социјалдемократскиот сојуз на Македонија го води континуирано од 1991 година.

Најголем дел од недвижности се впишани во Агенцијата за Катастар на недвижности и истите се евидентирани во сметководствената евиденција.

Во меѓувреме некои недвижности наследени од нашиот правен претходник кои беа од времен карактер и со реализација на урбанистичките планови веќе не постојат, како и деловни простори кои со одлуки на соодветни органи ни беше одземено владението не ги користиме.

За преостанатиот простор кој се уште го владееме во тек се активности за утврдување на правото на сопственост.

До завршување на сите активности Социјалдемократскиот сојуз на Македонија редовно ги подмирува сите комунални трошоци за наведените објекти.

Оттаму бараме Наодот 4.1.1. и неговата препорака да се променат и да се земе во предвид нашата забелешка.

4.1.2. Со одредбите на член 13 од Законот за финансирање на политичките партии, уредени се приватните извори на финансирање на политичките партии. Членарината претставува редовен износ на средства, кој членот на политичката партија го плаќа годишно согласно со актите на партијата. Согласно член 14 од наведениот закон, износот на членарината за период од една година на секој член поединечно не смее да биде

повисок од една просечно исплатена нето плата во Републиката во претходната година, што ја објавува Државниот завод за статистика.

Начинот и висината на плаќање на членарината се регулирани со интерни акти на партијата, согласно кои претседателите на општинските организации на СДСМ имаат обврска да се грижат за уредно прибирање на членарината, висината на истата и задолжително да го известат одговорното лице за материјално финансиско работење на СДСМ доколку некој од членовите уплати износ повисок од законски предвидениот. Прибраните средства од членарини во вкупен износ се уплатуваат на трансакциската сметка на партијата од лица именувани од страна на одговорното лице за материјално финансиско работење на СДСМ.

Со извршениот увид во начинот на прибирање на средствата од членарина, Утврдивме дека во 2021 година, средствата за месечна членарина од секоја општинска организација, се уплатуваат директно на трансакциската сметка на партијата, во вкупен износ за сите поединечни уплати.

Воспоставениот начин на прибирање, уплата и известување за приходите по основ на членарина во СДСМ не обезбедува целосен увид и потврдување во поединечно уплатените средства, по наведениот основ, која состојба овластениот државен ревизор во континуитет ја истакнува во конечните извештаи за извршена ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на СДСМ од претходни години.

Препорака:

Одговорното лице на партијата да превземе активности за донесување на акт за доуредување на начинот на прибирање на уплата и известување за поединечните износи на средства по основ на членарина, заради потврдување дека поединечните износи на членарина се во рамките на законски утврдениот лимит.

ЗАБЕЛЕШКА НА НАОД И ПРЕПОРАКА 4.1.2.

Социјалдемократскиот сојуз на Македонија во целост го има уредено начинот на уплата на членарината согласно постојните законски одредби.

Еден од приватните извори на финансирање на политичките партии согласно Законот за финансирање на политичките партии е и членарната.

Социјалдемократскиот сојуз на Македонија како што истакнувате и во наодот е отиден неколку чекори напред во однос на законските одредби за приходите од членарина и тоа доста одамна пред 10 години со носење на соодветни акти кои го прецизираат начинот на уплата на членарината.

Базата на податоци на членови на партијата е деловна тајна и оттаму со актите е регулирано дека доколку некој од членовите го надмине годишниот лимит утврден со закон, претседателот на Општинската организација е должен да го информира генералниот секретар на партијата.

На Ревизијата и се доставени докази дека сиве изминати години нема такви пречекорувања во уплатите од членовите над дозволеният годишен лимит со што во целост е испочитуван законот.

Оттаму бараме Наодот 4.1.2. и неговата препорака да се променат и да се земе во предвид нашата забелешка.

СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ СОЈУЗ
НА МАКЕДОНИЈА
Претседател

Димитар Ковачевски

**Одговор
на Забелешки на
Нацрт извештај на Овластениот државен ревизор**

На ден 28.03.2023 година добиени се Забелешки по Нацрт извештајот за извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2021 година на Социјалдемократски сојуз на Македонија број 13-438/1 од 28.02.2023 година од страна на Димитар Ковачевски - претседател, заведени во Државниот завод за ревизија под број 13-438/3.

Забелешките се разгледани од страна на Овластениот државен ревизор и констатирано е следното:

1. Забелешките на констатираната состојба и на дадената препорака во врска со **точката 4.1.1.**, кои се однесуваат на нерегулиран сопственички статус на дел од градежните објекти наследени од правниот субјект претходник на партијата, како и на потребата од преземање на идни активности за утврдување на сопственоста на објектите кои се користат, нивно запишување во Агенцијата за катастар на недвижности и соодветно евидентирање во деловните книги на партијата, **претставува известување**. Имено, во забелешките се наведува дека во тек се активности кои партијата ги презела за постапување по дадената препорака, а кои овластениот државен ревизор ги имаше во предвид во текот на вршење на ревизијата и кои се содржани во Нацрт извештајот. Во прилог на забелешките не се доставени дополнителни докази во врска со констатираната состојба и препораката за надминување на истата.
2. Забелешките на констатираната состојба и на дадената препорака во врска со **точката 4.1.2.**, кои се однесуваат на воспоставениот начин на уплата на членарината на трансакциската сметка, како и насоки за преземање на идни активности за донесување на акт за доуредување на начинот на прибирање, уплата и известување за поединечните износи на средства по основ од членарина, **претставува известување** за донесените акти од страна на партијата кои акти овластениот државен ревизор ги имаше во предвид во текот на вршењето на ревизијата. Во прилог на забелешките не се доставени дополнителни докази за менување на констатираната состојба и на насоките за идни активности посочени во дадената препорака.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____

Овластен државен ревизор

1